

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Ústav české literatury a komparatistiky

Posudek vedoucí diplomové práce Bc. Karolíny Hajdíkové *Problematika literárního města jako výhradně ženského prostoru*

Z úvodu diplomové práce Bc. Karolíny Hajdíkové by se mohlo zdát, že cíl práce je poměrně jednoznačný a jednoduchý, a sice „rozšířit hranice pojmu flanéra a zahrnout do něj také další postavy městské scenerie“. Materiálovým východiskem je pět románů – Flaubertova *Paní Bovaryová*, Zolova *Tereza Raquinová*, Woolfové *Paní Dallowayová*, *Good Morning, Midnight* od Jean Rhysové a *Pod skleněným zvonem* Sylvie Plathové. Literární reprezentace flâneuse komparuje autorka ještě s vizuálními (fotografické cykly Berenice Abbotové, Vivian Maierové, Sofie Calle). Nejedná se však o tematologickou studii či práci, která se soustředí na přehledovou typologii literárních postav. Klíčová otázka, kterou si Bc. Karolína Hajdíková klade, zní, zda a v jaké podobě existuje flâneuse, ženská varianta slavného flanéra. Vychází z definice Charlese Baudelaira, a především ze studií Waltera Benjamina, jenž našel v podstatě jediný ženský ekvivalent moderního „zevlounství“ v postavách prostitutek. Diplomantka tato východiska porovnává s historiografickým konceptem „oddělených sfér“ a dalšími koncepty a definicemi flanéra z vybraných sociokulturních či feministických studií, aniž, jak autorka diplomové práce zdůrazňuje, se má jednat primárně o genderovou analýzu. Diplomová práce tak v dílčích aspektech přesahuje i na pole kulturních studií či vizuální antropologie a díky zvolenému tématu směřuje rovněž k analýze literární (a vizuální) reprezentace (velko)městské topologie.

Jak bylo již řečeno, jedná se o práci s mezioborovými přesahy, a přitom se autorce podařilo udržet její základní, komparatistický aspekt. Podrobné analýze podrobuje především koncept Waltera Benjamina, jehož pojetí flanérství se posléze ukáže pro výklad ženského pohybu v moderním velkoměstě jako nefunkční, stejně jako pokus „vytyčovat v ženské flanerii znaky flanéra“. Při komparaci vybraných studií zvažuje jak možnost odmítnout koncept flâneuse (například z pozic feministické kritiky), tak různé redefinice původního, benjaminovského flanéra, aby posléze na základě vlastní analýzy nabídla autonomní koncept.

Těžiště předkládané diplomové práce ale spočívá v pečlivé analýze pětice románů, jíž autorka člení do dvou bloků. V prvním porovnává titulní hrdinky Flaubertova a Zolova románu, ve druhém hrdinky próz Virginie Woolfové, Jean Rhysové a Sylvie Plathové. Takové rozvržení se ukázalo jako mimořádně funkční – lze totiž sledovat, nakolik hraje roli genderový aspekt a zaměřit se na porovnání mužských a ženských městských prostorů (a jejich reprezentace), nakolik proměna socio-kulturního kontextu. Esejistický styl práce kombinuje deskriptivní, výkladové a analytické pasáže, text je poměrně pečlivě zeditován.

Jakkoli na počátku práce stála poměrně skromná snaha zjistit, do jaké míry je městské tuláctví spojeno s ženskými hrdinkami, výsledkem je podle mého názoru velmi inspirativní a čtivá práce, jíž se podařilo otevřít řadu otázek a problémů, které zdánlivě úzce vymezené téma překračují. Nejen v literárně a kulturně historické perspektivě, ale i třeba v sociologii již zdánlivě pevně usazený koncept městského flanérství se podařilo Bc. Karolíně Hajdíkové podnětným způsobem problematizovat a postavit vedle něj autonomní koncept flâneuse. Oceňuji, že jej dokázala analogicky přenést i na vizuální reprezentace, čímž se do její analýzy dostal i mediální aspekt. Přičemž nepřekvapí ani tak, v odborné literatuře již hojně pojednaný, voyeurický aspekt média fotografie, ale právě jeho propojení s flâneuse.

Práce splňuje požadavky kladené na komparatistické diplomové práce, **doporučuji k obhajobě** a navrhuji hodnocení známkou **výborně**.

V Praze dne 13. 6. 2023

Mgr. Blanka Činátlová, Ph.D.